

ділового стилю, тобто у ній використовуються шаблони, кліше, трафарети, що не потребують особливих творчих зусиль, а лише вимагають певного мовного автоматизму. Хоча треба зауважити, що попри багатство мови, жодне слово не може абсолютно точно відбити сутність ідеї, думки, адже щоразу набуває нового значення в нових текстових обставинах. І саме розвиток культури оформлення документа дозволяє зменшити комунікативні бар'єри між суб'єктами ділових стосунків.

Основне завдання, яке висувається до оформлення документа, – дотримуватись злагодженості між креативно-рухливою ідеєю й статичною матерією, тобто знайти умови й засоби, у яких матеріальна форма документа максимально відповідатиме його змісту. Отже, культуру оформлення ділового документа треба обов'язково розвивати для досягнення єдності форми й змісту документа.

Одержано 15.05.2022

Наталія Олегівна РАСТОРГУЄВА,

слухачка магістратури групи Ф1-201м

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

професорка кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент Ю. О. Загуменна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ ГЕНДЕРНО ОБУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА

Увага науковців до проблем гендерно-обумовленого насильства в Україні була привернута наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. Питання гендерно-обумовленого насильства розглядалось крізь призму феміністичних досліджень та діяльність жіночих вітчизняних і міжнародних правозахисних рухів, організацій [1, с.68]. Саме протягом останніх десятиліть в українському суспільстві відбуваються суттєві зміни в осмисленні та легітимізації гендерних відносин. Україна ратифікувала основні міжнародні документи стосовно забезпечення рівних прав і можливостей для чоловіків і жінок: Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Цілі розвитку тисячоліття ООН визначивши забезпечення гендерної складової як одного з ключових векторів розвитку державної політики.

В правовому середовищі України проблеми закріплення понятійного апарату гендерно-обумовленого насильства набули актуальності внаслідок підписання Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульської конвенції) 2011 року, але ратифікація зазначеної Конвенції так і не відбулася по сьогоднішній день. Спроби вдосконалити кримінальне законодавство та ввести в обіг загальноприйняті поняття сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності не знайшли підтримки «парламентарів». Верховна Рада України не допустила відповідний законопроект №3316 від 09.04.2020 до першого читання.

Відповідно до Конституції України, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а утвердження і забезпечення її прав та свобод є головним обов'язком держави [2].

Бюро з питань демократичних інститутів та прав людини Організації з безпеки та співробітництва в Європі зазначає, що сексуальне та гендерне насильство – це крайня форма дискримінації і серйозне порушення прав людини, яке може негативно вплинути на численні права людини, включаючи право на життя, свободу та особисту недоторканність, а також право на свободу від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання [3].

Українське законодавство не містить офіційного визначення терміну гендерно-обумовленого насильства. Аналізуючи роботи науковців та звіти міжнародних правозахисних організацій можна знайти наступні визначення цього терміну:

- будь-який акт завдання шкоди, що вчиняється проти волі особи і пояснюється соціальними (гендерними) відмінностями між чоловіками і жінками, викликає серйозну і зростаючу стурбованість в умовах надзвичайних гуманітарних ситуацій. Зокрема, це дії, що заподіюють фізичну, сексуальну або моральну шкоду або страждання, погроза вчинення таких дій, примус та інші форми позбавлення волі, та які можуть вчинятись як публічно, так і в приватному порядку [4];

- негативні діяння однієї особи/групи осіб, викликані статевою приналежністю іншої особи/групи осіб та спрямовані на порушення прав, свобод та можливостей у приватній та/або публічній сферах діяльності жінки/чоловіка через психологічні, фізичні, сексуальні та інші методи впливу – О. С. Перунова [5, с.219];

– насильство, побудоване на основі використання сили, що спирається на ознаку статі (включає словесні образи, погрози, побої, примус до сексуального зв'язку тощо) – С. В. Євченко [6, с. 146-147] ;

– суспільно небезпечна поведінка особи (насильника) як чоловіка, так і жінки стосовно протилежної статі (жертви), яка проявляється у спричиненні фізичних, сексуальних, морально-психологічних та інших страждань або у погрозах їх застосування – В. І. Попіль [7].

Досліджуючи гендерно-обумовлене насильство, науковці при характеристиці потерпілих визначають їх виключно як жінку та чоловіка, оскільки категорія «гендер» та «стать» є різними за своїм змістом. В такому випадку гендерно-обумовлене насильство, відповідно до своєї назви, стосується не лише жінок та чоловіків, а й осіб, які усвідомлюють себе представником тієї чи іншої статі, та особливостей само сприйняття і уявлень людини про себе в контексті сексуальної поведінки.

Таким чином, при формулюванні визначення поняття гендерно-обумовлене насильство правильним видається його статево нейтральне наповнення, що ставить під питання коректність попередніх напрацювань для створення єдиного визначення. Підсумовуючи вищенаведене пропонуємо наступний варіант визначення терміну «гендерно-обумовлене насильство» - це порушення прав людини й форма її дискримінації у зв'язку з її гендерною приналежністю, що означає всі акти насильства, результатом яких є або може бути фізична, психологічна, сексуальна, економічна або інша шкода чи страждання, в тому числі погроза вчинення таких дій, примус або свавільне позбавлення волі.

Список бібліографічних посилань

1. Ліончук Р. Термін «гендер» у науковому дискурсі: вітчизняний та зарубіжний підходи / Р. Ліончук // Нова педагогічна думка. - 2013.-№2,- С. 66-70.

2. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

3. Preventing and Addressing Sexual and Gender-Based Violence in Places of Deprivation of Liberty. Standards, Approaches and Examples from the OSCE Region. Warsaw, Poland. 2019. URL: <https://www.osce.org/odihr/427448?download=true>

4. UNHCR Policy on the Prevention of, Risk Mitigation and Response to Gender-based Violence, 2020 URL: <https://www.unhcr.org/5fa018914/unhcr-policy-prevention-risk-mitigation-response-gender-based-violence>

5. Перунова О.С. Гендерно-обумовлене насильство: поняття та ознаки. Правове життя сучасної України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 15 травня 2020 р.) : у 3 т. Т. 1. Одеса : Гельветика, 2020. С. 216-220.

6. Євченко С.В. Гендерне насильство (gender violence). Енциклопедія прав людини: соціально-педагогічний аспект : колективна монографія / за заг. ред. Н.А. Сейко. Житомир, 2014. С. 145-149.

7. Попіль В.І. Гендерне насильство: кримінально-правові та кримінологічні аспекти. URL: <http://vuzlib.com/content/view/127/60/>

Одержано 31.05.2022

Марія Володимирівна РАЧЕК,

*студентка 3 курсу факультету міжнародної торгівлі та права
Державного торговельно-економічного університету (м. Київ)*

Науковий керівник:

*доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права
Державного торговельно-економічного університету,
кандидат юридичних наук, доцент Г. О. Ільченко*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА В КОНТЕКСТІ ЗВІЛЬНЕННЯ ГРОМАДЯН ВІД ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Цивільне право відіграє велику роль в українській правовій системі, так як виконує функції регулювання суспільних відносин, що відбуваються при реалізації основних прав і свобод людини в різних сферах життєдіяльності. Згідно ст. 3 Конституції України цивільне право спрямоване на забезпечення охорони основних цінностей, таких як: життя людини, її безпека, гідність, здоров'я, честь та недоторканність [1]. Якщо в публічному праві правовий захист відбувається за рахунок політики та правової охорони, то в цивільному праві людина може захищати себе, свої інтереси, життя, здоров'я та майнові інтереси сама, маючи можливість врегулювати відносини на власний розсуд. Тому можна стверджувати, що цивільні відносини сформовані на вільному волевиявленні, майновій самостійності та юридичній рівності їх учасників. Стаття 3 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) відкриває нам принципи, яким слідує цивільне право, до складу яких входять: справедливість, добросовісність та розумність [2]. До засад цивільного законодавства